

Зміст

Історія України

І. А. Мельничук ГЕНЕЗА ФОРМУВАННЯ КОЗАЦТВА ЯК ОКРЕМОЇ СОЦІАЛЬНОЇ СТРАТИ	17
Ю. В. Ночовний ЛУБЕНСЬКЕ «СЛЪДСТВІЕ О НЕПРАВИЛЬНО ВПИСАННЫХЪ ВЪ КОЗАКИ МЪЩАНАХ» 1768 р. ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ РАТУШНОГО МІСТА ГЕТЬМАНЩИНИ	21
В. М. Тлеуш СТВОРЕННЯ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ: ВІД ЗАПОРОЗЬКИХ ВОЛЬНОСТЕЙ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ОДИНИЦІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ	26
М. М. Єременко СИСТЕМА МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ДУХОВЕНСТВА (1775-1853 рр.)	32
О. В. Чупис СЕКУЛЯРИЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ УРЯДІВ РОСІЇ У XVIII ст.	36
О. Б. Потапова МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ПРАВОСЛАВНОГО ДУХОВЕНСТВА УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст.	42
І. А. Баляс РОЛЬ УНІАТСЬКОГО КЛІРУ В СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ В ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ XIX ст.	46
В. Г. Сергієнко ВНЕСОК ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВНИХ БРАТСТВ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ У РОЗВИТОК ПОЧАТКОВОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ОСВІТИ (1864–1917 рр.)	50
Л. М. Золотар ШОСЕЙНИЙ ЗБІР НА ДОРОГАХ ТАВРІЙСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТОЛІТТЯ	56
О. В. Черемісін ФІНАНСИ МІСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ КІНЦЯ XVIII – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТЬ	59
З. В. Священко ПЕРЕСЕЛЕНСЬКА ПОЛІТИКА У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ НА ПОЧАТКУ XX СТ. (НА МАТЕРІАЛАХ РОБОТИ КОМІСІЇ ОСОБЛИВОЇ НАРАДИ О. СТИШИНСЬКОГО ТА МІЖВІДОМЧОЇ ОСОБЛИВОЇ НАРАДИ З ПЕРЕСЕЛЕНСЬКОЇ СПРАВИ А. КУЛОМЗИНА)	65
А. А. Задерейчук УЧАСТИЕ КРЫМСКИХ ТАТАР В ТАВРИЧЕСКОМ ГУБЕРНСКОМ ЗЕМСКОМ СОБРАНИИ	69
Г. В. Додонова ДЕРЖАВНА ТА ВУЗІВСЬКА ПОЛІТИКА В СФЕРІ ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНИХ ШТАТІВ УНІВЕРСИТЕТІВ НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX ст.	74
М. М. Антощак М. О. КОРФ ТА Я. П. НОВИЦЬКИЙ: ОДНА ДОРОГА ДВОХ ВЕЛИКИХ ПЕДАГОГІВ	81
В. Л. Цубенко НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА В ОДЕСЬКІЙ ШКОЛІ ДЕСЯТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ СПРАВИ (1891–1916)	86
Л. М. Жеанко ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ БІЖЕНЦІВ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЯХ ЗА ЧАСІВ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ	90
Є. Ю. Джумига ЧУТКИ ЯК МЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ МЕШКАНЦІВ ОДЕСИ В ПЕРІОД ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1914-1917 рр.)	98

О. М. Ігнатуша, Г. О. Ігнатуша ЗМІНИ У ЧИСЕЛЬНОСТІ ВІРУЮЧИХ ТА ЦЕРКОВНИХ ПРАКТИКАХ ПРАВОСЛАВНИХ ГРОМАД ЗАПОРІЗЬКОГО КРАЮ (1913–1927 рр.).....	102
А. В. Бєлік АГРАРНЕ ПИТАННЯ ЗА ДОБИ ДИРЕКТОРІЇ УНР.....	106
О. О. Поплавський ПОРАЗКА УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ НА КУБАНИ: ПРИЧИНИ ТА УРОКИ	109
Т. П. Макаренко ЄВРЕЙСЬКІ ПОГРОМИ В ДОБУ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.....	116
М. П. Олійник САМОГОНОВАРННЯ ТА БОРОТЬБА З НИМ НА ПОДІЛЛІ В РОКИ НЕПУ.....	119
О. Л. Рябченко ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З НАДДНІПРЯНЩИНИ В КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ У 1920-ті рр.	123
Т. Ю. Іванова ЕТНІЧНІ МЕНШИНИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ У ПЕРІОД ГОЛОДУ 1921-1923 рр.	130
Т. Г. Савчук ПРАВОСЛАВНЕ ДУХОВЕНСТВО В УМОВАХ ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 рр.	134
О. Ф. Штейнле ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДВОЄННИХ НАСТРОЇВ ЖИТЕЛІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ: СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР (1920-ті – 1941 рр.).....	138
В. В. Перепадя ГІТЛЕР У ЗАПОРІЖЖІ: СПРОБА РЕКОНСТРУКЦІЇ.....	145
Т. В. Винарчук ЖЕРТВИ ОКУПАЦІЙНОЇ ВЛАДИ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	149
Т. В. Грушева ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОТЕСТАНТСЬКИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ ЧАСІВ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: ІЛЮЗІЯ СВОБОДИ	156
О. О. Салата ПРАЦЯ МОЛОДІ ТА ПІДЛІТКІВ У СИСТЕМІ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ СРСР В 1941-1945 рр.	162
М. В. Сеньків РАДЯНСЬКІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО СЕЛА (1944–1952 рр.).....	167
Г. М. Стародубець ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ ПОВЕДІНКИ ПАРТІЙНО-РАДЯНСЬКОЇ НОМЕНКЛАТУРИ ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВСЯКДЕННЯ 1944-1945 РОКІВ	174
М. С. Коломієць УЧАСТЬ П. ШЕЛЕСТА У ЗАПРОВАДЖЕННІ ГОСПРОЗРАХУНКУ У ПРОМИСЛОВОСТІ УРСР ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМИ О. КОСИГІНА (1965–1970 рр.).....	179
Л. І. Капітан А. ГЕНЧЕ – ОЧІЛЬНИК РЕФОРМАТСЬКОЇ ЦЕРКВИ ЗАКАРПАТТЯ.....	184
А. Є. Атаманенко СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ У НІМЕЧЧИНІ (1965–1991).....	188
Ю. О. Каганов «ВОРОЖІ ГОЛОСИ»: ІДЕОЛОГІЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ НА РАДІОХВИЛЯХ У РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ ст.).....	193
Н. В. Мироненко ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАБІНЕТІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ З НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЮ РОБОТОЮ В УРСР 1970-80-х рр.	202
С. О. Гордійчук ДИСИДЕНТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЙОСИПА ТЕРЕЛІ У 1960–1980-х роках (ЗА МАТЕРІАЛАМИ КАРНИХ СПРАВ КДБ).....	205
В. В. Михайлов ПОЛІТИЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ НА ОДЕЩИНІ НАПРИКІНЦІ 80-х – НА ПОЧАТКУ 90-х рр. ХХ ст.	209
О. В. Ночовний ДИНАМІКА ЗМІН КІЛЬКОСТІ ПОСТІЙНИХ КОМІСІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР.....	216
Л. І. Полякова ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ З СУДОВОЮ ВЛАДОЮ (1991-2004 рр.).....	220

В. В. Мороко ПАРЛАМЕНТСЬКІ ВИБОРИ 2012 р. В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ: ХІД, ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАСЛІДКИ	224
Е. С. Андрющенко, Є. О. Васильчук ЛІДЕР УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ (1990-2004 рр.): КОЛЕКТИВНИЙ ПОРТРЕТ	227

Всесвітня історія та міжнародні відносини

М. М. Сайко КРЕДИТ У СХІДНИХ ПРОВІНЦІЯХ РИМУ В ЕПОХУ ПІЗНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ І РАННЬОЇ ІМПЕРІЇ (II ст. до н.е. – ПОЧАТОК III ст. н.е.)	238
О. О. Вар'ян ВИКОРИСТАННЯ СЮЖЕТІВ ДАВНЬОГРЕЦЬКОГО ВАЗОПИСУ У ДОСЛІДЖЕННІ КОНЦЕПЦІЇ «ІДЕАЛЬНОГО ГРОМАДЯНИНА»	244
В. Г. Ціватий ФРАНЦІЯ І ЄВРОПЕЙСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА XVI-XVIII ст.: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНО-ДИПЛОМАТИЧНИЙ АСПЕКТ	247
Л. Л. Гончаренко ОТТО ФОН БІСМАРК ТА САМОАНСЬКИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ 1879–1880 рр.	253
Б. С. Павловський СТАНОВЛЕННЯ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РОСІЙСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ЕМІГРАЦІЇ (КІНЕЦЬ XIX – ПОЧАТОК XX ст.)	257
К. В. Мальшина ЮГОСЛАВІЗМ ТА СЛОВЕНСТВО: СЛОВЕНСЬКІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПОГЛЯДИ НА ЗБРОЙНІ СИЛИ КРИЗЬ ПРИЗМУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПИТАННЯ (1918-1919 рр.)	260
Ю. В. Івашко ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ БІЛОРУСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ (1919–1922 рр.)	266
А. Р. Галушка-Адаїкін АПОГЕЙ ПРАВЛІННЯ СУХАРТО ТА РЕЖИМУ «НОВОГО ПОРЯДКУ» В РЕСПУБЛІЦІ ІНДОНЕЗІЯ	270
Л. В. Коваленко ПОЗИЦІЯ ПАРЛАМЕНТУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЩОДО НІМЕЦЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ (1989-1990 рр.)	276
А. О. Фурса РЕТРОСПЕКТИВА УКРАЇНСЬКО-ГРУЗИНСЬКИХ ВІДНОСИН У МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ	281
С. В. Білоножка АНГЛО-ШОТЛАНДСЬКІ ВІДНОСИНИ: ДЕВОЛЮЦІЯ ЗАМІСТЬ ФЕДЕРАЦІЇ	286
К. Г. Головіна РОЗВИТОК РОСІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИН ПІСЛЯ ТЕРАКТІВ 11 ВЕРЕСНЯ 2001 р.: БЕЗПЕКА В ЕПОХУ НОВИХ ЗАГРОЗ	289
О. Ф. Самойлов ДИФУЗІЯ КУЛЬТУРИ У ДОБУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	292

Історіографія. Джерелознавство

В. В. Гудзь ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ СТАНІСЛАВА КУЛЬЧИЦЬКОГО НА ІСТОРІЮ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ 1932-1933 РР. ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВІТЧИЗНЯНИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС	297
С. В. Джафарова ГАЛИЦЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ У НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ ІВАНА ФРАНКА	302
Г. Д. Клинова-Дацюк УЧАСТЬ ОЛЕКСАНДРА ДОМБРОВСЬКОГО В НАУКОВИХ ДИСКУСІЯХ ЩОДО ПОХОДЖЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСИ У 70–80-х рр. XX ст.	308
І. М. Петренко ВИСВІТЛЕННЯ ІСТОРІЇ ПОВСЯКДЕННИХ ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН У ПРАЦЯХ ІСТОРИКА НАТАЛІЇ МІРЗИ-АВАКЯНЦ	310
О. Б. Боровик НАУКОВО-ПУБЛІЦИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА ФЕДОРА МОРГУНА (1924-2008)	319
В. В. Дроздов СХІДНЕ ПИТАННЯ У ВИСВІТЛЕННІ СЛОВ'ЯНОФІЛЬСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ (1856-1860 рр.)	323

А. М. Шукалович ВОЛОДИМИР ЛЕВИНСЬКИЙ ПРО ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ НАРОДІВ БРИТАНСЬКОЇ ІНДІЇ (ПОЧАТОК 1930-х рр.)	329
С. Д. Чернік ПОЛІТИЧНА КРИЗА В СЕРБІЇ 90-х рр. XIX ст. У ВИСВІТЛЕННІ ГАЗЕТНОЇ ПЕРІОДИКИ УКРАЇНИ	333
Т. В. Оніпко МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УСРР У 20-ті роки XX ст.: ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД	337
В. В. Шеліхова ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ СЕЛЯНСЬКИХ ПРОМИСЛІВ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ ТА СЛОБІДСЬКОЇ УКРАЇНИ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ (1860–90-ті рр.)	343
Р. Л. Молдавський РУХ ДОКУМЕНТІВ З ІСТОРИЇ НОВОЇ ДНІПРОВСЬКОЇ ЛІНІЇ УКРІПЛЕНЬ	347
О. С. Панкєєв РУХ ДОКУМЕНТІВ З ІСТОРИЇ ЧИНОВНИЦТВА ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVIII СТОЛІТТЯ	351

Археологія. Етнологія

А. Г. Кузьміщев Е. Р. ФОН ШТЕРН – ПЕРШИЙ ДОСЛІДНИК АНТИЧНОЇ ТИРИ	359
О. М. Романова НАРОДНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ЛІСОВУ РУСАЛКУ	369

Дидактика історії

С. О. Терно РОЛЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ГРОМАДЯНСЬКОМУ ВИХОВАННІ НА УРОКАХ ІСТОРИЇ	374
О. Є. Сахновський БАГАТОПЕРСПЕКТИВНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРИЇ	382

Рецензії

С. Г. Іваницька, Ф. Г. Турченко [Рец.]: Науковий інструментарій українознавця: довідник / Кер. авт. кол., наук. ред. Л. Токар. – К.: ННДІУВІ, 2012. – 376 с.	388
Г. Ф. Турченко [Рец.]: Яшин В. О. Традиціоналізм і модернізація. Єврейське населення Катеринославщини й Херсонщини в соціально-культурних та економічних процесах другої половини XIX століття: монографія / Вадим Олександрович Яшин; за заг. ред. проф. С. І. Світленка; КПІ ДВНЗ "КНУ". – Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2013. – 280 с.	391
НАШІ АВТОРИ	393